

У статті розглянуті стилістичні мовні вияви образної когезії на лексичному рівні. Зреалізована спроба кваліфікувати останні як провідні формальні скріпи та визначальні експлікатори змістово-семантичного компонування та експресивно-емотивного насичення художньо-текстового утворення англійської мови.

Ключові слова: зв'язність, образна когезія, стилістичні мовні маркери.

Abstract

V. O. Andrushchenko. *Stylistic means of figurative cohesion linguistic realization within a belles-lettres style text formation.*

The research deals with considering the essence of the coherence category as uppermost in hierarchy of text categories. The attempt to distinguish cohesion (formal coherence – language markers) and coherence (semantic coherence – meanings attached to these language markers) as well as to qualify them both as one formal-semantic (functional) category is made.

Various types of coherence are also traced. Scholars mostly differentiate grammatical coherence (adverbs, lexical repetitions, synonyms, conjunctions, linear homogeneity of verbs-predicates), semantic (common semes and words repetition), onomasiological (derivatives, root-stems recurrence within words boundaries), sense (logical ties within a text unity), logical sense (causative-consecutive relations between text elements), associative (prevailing topics, key words, key images), structural-compositional (text genres, its style patterns), referential (text information interrelation with real facts and situations), pragmatic (focused on interaction between an author and a recipient, text and its motive reference), figurative sense and stylistic coherence.

This report mainly considers figurative sense text coherence and forms of its cohesion that is determined by a definite system of images, images-symbols in particular. The basic language means of figurative sense coherence realization appear to be tropes and figures of speech among which the most prominent turns out to be an extended metaphor. This stylistic device either develops a message within a supra-phrasal unity or, integrating the whole text, combines two utterances in one whole.

All this enables to relate figurative sense cohesion to stylistic represented by stylistic means (metaphor, personification, simile, synonyms, antonyms, hyponyms, parallelism, chiasmus etc.) repetition.

Hence, in our research we tend to integrate figurative and stylistic cohesion that allows revealing linguistic stylistic markers of figurative cohesion realization on lexical level in regard with I. R. Halperin's classification of stylistic linguistic devices traced on different language levels (phonetic level – alliteration, assonance, onomatopoeia; lexical – metaphor, metonymy, antonomasia, epithet, oxymoron, euphemism, simile, hyperbole, periphrasis; syntactic – inversion, ellipsis, rhetorical question, litotes, parallel construction, repetitions, gradation, antithesis, syndetic / asyndetic relations) within supra-phrasal unities of the English language belles-lettres style text formation.

To conclude, stylistic language manifestations of figurative cohesion on lexical level may be qualified as prominent formal markers and determinant explicators of the analyzed English belles-lettres style text structure contentive-semantic and expressive-emotive completion.

Key words: coherence, figurative cohesion, stylistic language markers.

Є. М. Беліцька
Артемівськ. Україна

УДК 81'373.231:165.194(043.3)

ОНІМНЕ СМИСЛОУТВОРЕННЯ З ПОГЛЯДУ ФОРМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КОГНІЦІЇ

Постановка проблеми. Як відомо, в когнітології мова – це система знання (вербалізована частина смислоутворення), яка зберігається в пам'яті

мовця [6, с. 348]. Когнітивна революція середини ХХ століття порушила питання про вироблення нових підходів до репрезентації цього знання. Формальні мови логіки, притаманні раціоналізму, поступилися місцем новим репрезентаційним мовам типу списків характеристик (feature lists), фреймів, схем, семантичних мереж, процедурної семантики і конекціонізму. Спільним у цих мовах є трактування перцепції як окремої системи, яка функціонує відповідно до принципів, відмінних від когнітивних репрезентацій. Подібна традиція привела до того, що концепція і перцепція стали розглядатися як дві окремі дослідницькі програми [3, с. 577]. Існує й інша думка, згідно з якою у концептуальній системі існує перцептивна основа.

Формулювання цілей статті. Основна мета статті – розглянути аномальну та перцептивну теорію знань з погляду динамічної семантики оніма.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Одним із прикладів аномального підходу до концепції є теорія прихильника генеративізму Рея Джекендоффа. Учений розуміє мову як систему знань, що мають функціональний характер. Функціональне знання (ф-знання) слугує для опису того, що знаходиться в мозку людини і дає йому можливість говорити і розуміти мову [7, с. 652]. Названий термін представляється нам дуже продуктивним, оскільки орієнтований на опис мови в термінах «чому», а не «що» і «як», підвищуючи, таким чином, експланаторність наукової теорії. Так, наприклад, знання власної назви (далі в тексті – ВН) *Наполеон* в термінах «що» є якимсь абстрактним континуумом, складним переплетінням індивідуальних «прочитань» імені кожним носієм мови в різних типах дискурсу, в тому числі й наративі (наприклад у «Війні та мирі» Л. М. Толстого), а також більш об'єктивну інформацію про об'єкт номінації, подану, наприклад, в енциклопедії. У термінах ф-знання ВН *Наполеон* – це відновлена в металінгвістичному описі інформація про спосіб виробництва даної одиниці в мові.

Зауважимо, що думка про наявність у концептуальній системі перцептивної основи в даний час знаходить все більше прихильників. Так, Р. Ленекер вважає, що навіть з урахуванням переваги і навіть домінування пропозиціонального підходу до трактування формату концептів і думок, «когнітивна лінгвістика схиляється більше у бік образного їх пояснення» [10, с. 32], що має перцептивну основу. Теорія перцептивних символів Л. Барсалу є одним із прикладів такої інтерпретації репрезентаційних станів, які дозволяють нам представляти і фізичні об'єкти, присутні в перцепції, і об'єкти, які присутні лише в уяві та концепції. Система перцептивних символів дозволяє по-новому поглянути на наше уявлення про світ, його категорії, концепти в нашій свідомості та значення лінгвістичних одиниць.

На відміну від Р. Джекендоффа, для якого перцепція – дотичний до концепції феномен, для Л. Барсалу, когніція є перцептивною за своєю суттю системою, а перцепція і концепція мають аналізуватися як єдина система репрезентацій. При такому розумінні перцептивні стани індивіда як

усвідомлений досвід його взаємодії із зовнішнім світом сенсорного досвіду відповідають системі аналогових модальних перцептивних символів, які зберігаються в довготривалій пам'яті. Саме перцептивні символи визначають референцію об'єктів дійсності, разом складаючи систему репрезентацій, яка складає основу когніції. Перцептивні символи також безпосередньо пов'язані з когнітивними механізмами пам'яті, мови і мислення.

Спосіб аналізу лінгвістичних одиниць у перцептивній і амодальній теоріях знання є принципово різним. Зокрема, в перцептивній теорії знання ВН *Петро* сприймається як результат сенсорного досвіду мовця щодо форми імені (слухова модальність) і форми індивіда (в першу чергу візуальна модальність сприйняття особи), а також механізмів пропріоцепції та інтрацепції, які зв'язують між собою ім'я та об'єкт у даний час і в даному місці. Ця мультимодальна реальність вираховується в термінах єдиної системи перцептивних символів, де усвідомлений перцептивний стан людини обробляється в рамках перцептивної системи як перцептивний символ – базова одиниця перцептивної теорії, здатна до утримання знання в довготривалій пам'яті, а також до концептуалізації й категоризації.

В амодальній системі репрезентацій ВН *Петро* має дві окремі інтерпретації в перцепції й концепції, які знаходяться в різних, так би мовити, зонах ментальної реальності мозку. Одразу зазначимо, що такий тип аналізу представляє для ВН значну складність, оскільки неминуче пов'язаний з виділенням категорії, прототипу, списку характеристик чи іншого прочитання в мовах логічних пропозицій. Але чи можемо ми говорити, наприклад, про категорію «*Петро*», про відповідний прототип, про список характеристик, необхідних для його виділення? Досі спроби описати оніми в названих термінах не увінчалися успіхом, що, втім, не заважає дослідникам в галузі когнітивної ономастики оперувати амодально орієнтованими поняттями «ономастична категорія», «ономастический концепт» і складати список характеристик, наприклад, антропоніма (зовнішність + характер + поведінка + ...).

Втім, варто зазначити, що амодальна система репрезентації знань має багато переваг. По-перше, вона легко пояснюється (і репрезентується) в лінгвістичних термінах. Так, при складанні списків характеристик, описі фреймів через логічні предикати і аргументи використовуються саме слова (іншого способу репрезентації логічних форм не придумали), що створює ілюзію повної відповідності амодальної символічної і лінгвальної думки. Крім того, амодальні символічні системи легко представляють категоризацію одиничних об'єктів і їх типів, процедуру категоріальних умовиводів, здатні пояснити, як символи можуть продуктивно комбінуватися, як в пропозиції з'єднуються одиничні об'єкти та типи, як формуються абстрактні концепти. Нарешті, логічні пропозиції вкрай зручні для репрезентації так званих глибинних смислів – суті висловлювання або інформації, яку, власне, і запам'ятовує людина, забуваючи поверхневі лінгвальні структури.

Однак у згаданих теоріях чимало проблем, головною з яких є доказова база наявності автономної від перцепції концептуальної системи. Так, трансдукція як процедура перетворення перцептивних станів в аmodalні символи досі ніким не пояснена. А без такого пояснення вся доказова база наявності системи аmodalних символів зводиться до нуля. Як наслідок, всі положення в рамках системи аmodalних символів пояснюються тільки *posthoc*, за фактом їх постулювання.

Додамо, що в термінах аmodalних символів складно, а то й не можливо репрезентувати знання про простір і час як базові домени розуміння індивідом свого місця у світі. Наведемо приклад з роботи Ф. Джонсона-Леєрда [9, с. 87]: «з двох висловлювань «Люк – праворуч від Марка» та «Марк – праворуч від Метью» зовсім не можна зробити умовивід, що «Люк – праворуч від Метью», оскільки три людини можуть сидіти як в одну лінію, так і за круглим столом. Як наслідок, учений зазначає, що в англійській мові «важко знайти який-небудь простий просторовий термін, який має недвозначне значення» [9, с. 88], обчислюване за допомогою аmodalних (пропозиціональних) концептних репрезентацій.

Нарешті, аmodalні системи символів не в змозі пояснити суть інтерпретативного механізму референції. Це, в першу чергу, стосується ВН як первинних референційних висловлювань. Так, жодна з існуючих аmodalних теорій референції ВН від Дж. Мілля до С. Кріпке, включаючи всі їхні сучасні інтерпретації, не змогла пояснити, як пов'язані ВН з об'єктами в реальному і можливих світах.

Сучасні перцептивні теорії знання «пробивають собі дорогу» дуже і дуже складно. По-перше, вони мають вписатися у вже встановлені параметри опису, сформовані під впливом неперцептивних теорій (разом з їх можливими «технічними інноваціями»). По-друге, ставлення до перцептивних репрезентацій сформувалося в рамках тих самих неперцептивних теорій. Перцептивні репрезентації визнають холістичними (некомпонентними), рекординговими (неінтерпретативними), усвідомленими (такими, що оперують винятково в зоні робочої пам'яті), статичними. Зі складу перцептивних репрезентацій часто навіть виключають механізми пропріоцепції й інтроспекції, обмежуючись тільки сенсорними модальностями. І навіть за умови відходу від базових установок аmodalних практик, наприклад, визнання холістичності значення фактором динамічної когніції, як це зробив у своїй концепції Х. Патнем, який вважав, що «значення є ідентичними з погляду часового виміру, але не з точки зору сутнісних характеристик» [13, с.11], очікується, що відповідь неодмінно має вписуватися в існуючу конвенцію про компонентність когнітивних репрезентацій. Для нас ідея Х. Патнема про холістичність значення є досить важливою, тому ми наведемо тут повний переклад цитати дослідника: «Я, Хілері Патнем, був у дитинстві білявим блондином. Я не говорив англійською, тільки французькою. Я й не думав, що моє ім'я «Хілері Патнем», воно було «Хілеіе Путнóm». Тепер у мене рідке сиве волосся,

зовсім не кучеряве, я говорю англійською, а не французькою і кличу себе «Хілері Патнем». І, тим не менше, я та ж сама людина» [там само]. В аналогічному ключі висловлювався Л. Вітгенштейн, аналізуючи ВН *Нотунг*, ім'я меча Зігфріда з «Пісні про Нібелунгів»: «ВН має позначати щось просте», ... оскільки «речення «У Нотунга гостре лезо» має смисл навіть тоді, коли Нотунг зламаний» [1, с. 248]. Пафос висловлювань Х. Патнема і Л. Вітгенштейна зводиться до неможливості компонентної характеристики значення ВН в умовах відсутності об'єктивних параметрів концептуальної тотожності. Зазначена проблема вирішується дослідниками по-різному: за рахунок концептуального вирівнювання в людській інтеракції (Х. Патнем) або в зоні онтологічної обумовленості змістовної одиниці ВН (Л. Вітгенштейн). Але при будь-якій інтерпретації в цих концепціях ВН – аномалія мови.

Саме як аномалію, або «синтаксично тверді горішки» (syntacticnuts) розглядають Р. Джекендофф і Р. Куліковер географічні назви типу (1) the Atlantic / Pacific / Arctic **Ocean**; the Mediterranean / Black / Caspian / Aegean **Sea**; the Mississippi / Hudson / Danube **River**; (2) the **Bay** of Fundy / Biscay; the **Gulf** of Mexico / Aqaba; the **Isle** of Man; (3) Beaver / Wissahickon **Creek**; Loon / Arrowhead **Lake**; Biscayne / Hudson / Buzzard's**Bay**; Vancouver / Mackinaw **Island**; Spot / Claypit / College **Pond**; Laurel / Sideling **Hill**; Loon / Sugarloaf **Mountain**; (4) **Lake** Michigan / Superior / Geneva; **Mount** Everest / Washington / Monadnock [4, с. 29]. З одного боку, наведені конструкції є вельми продуктивними в мовах. З іншого боку, вони не можуть бути пояснені в термінах концептуальної структури мови Р. Джекендоффа, чия архітектура є синтактоорієнтованою, де «встановлені базові механізми для зв'язку концептуальної структури з аргументами в синтаксисі» [8, с. 55].

Розглядаючи проблему селекційних обмежень як загальних семантичних обмежень на аргументи, Р. Джекендофф зазначає, що вони повинні трактуватися як частина значення дієслова, яка має бути інтегрована в його аргументну структуру. На думку дослідника, селективні обмеження формуються із субвокабуляру концептуальних структур, який містить не тільки головні концептуальні категорії, але і більш тонкі відмінності типу живий-неживий, людина-тварина, тверда речовина – рідина тощо. Так, Р. Джекендофф відзначає дієслово німецької мови *fressen*, яке може бути предикатом тільки при суб'єкті – тварині, так що в реченні: *Hansfrisst*, – *Hans* – завжди тварина. Р. Джекендофф вважає, що в таких випадках аргументна структура злита (fused) з семантичною інформацією дієслова. Процедура злиття видаляє надлишкову інформацію з висловлювання. Так, у вже згаданому реченні: *Джон побіг до будинку*, селективні обмеження стосуються відбору об'єкту-істоти (людини/тварини) в позиції агенса. «Бігти» індексує позицію конституента «жива істота», у фузії з синтаксичної фразою. Іншими словами, відбувається фузія структури суб'єкта з конституентом, індексованим в концептуальній структурі. Форма *Джон* – результат фузії селективно відібраного аргументу людина *Джон*, що приймається за

замовчуванням (тобто на рівні логіки за замовчуванням (defaultlogics)). Таким чином, фузія аргументів відграє дуже значну роль у функціонуванні ВН в мовних висловлюваннях. Проте у зазначених вище синтаксично твердих горішках наявність чотирьох фреймів (чотирьох правил комбінації) не має виходу на суто семантичний рівень, що робить подібні конструкції важко описуваними в термінах генеративної граматики. Тож у випадках, коли фузія не відбувається, розглянути одиниці в параметрах правил комбінаторності є практично неможливим.

Теорія Л. Барсалу дає можливість пояснити відсутність фузії у висловлюваннях типу the **Bay** of Fundy, а також стабільність концепту в часі і просторі, холістичність і – потенційно – компонентність значення. Вчений представляє теорію перцептивних символів як цілісну концептуальну систему. На думку дослідника, первинна мета концептів у забезпеченні категоріальних умовиводів про сприйняті перцептивно одиничні об'єкти у світі може бути пояснена в межах єдиної перцептивної теорії знання. Л. Барсалу доводить, що перцептивні символи здатні до абстракції, представляючи не тільки холістичні, але й компонентно організовані схематичні репрезентації перцептивного досвіду індивіда. При цьому холістичність розглядається як градуальне явище. Саме це прямо стосується ВН, чиї значення важко пояснюються в термінах компонентності, оскільки колективний досвід взаємодії з їх об'єктами темпорально коротший, ніж у ЗН (індивід *Петро* живе менше, ніж існує предмет *стіл*, досвід колективної взаємодії з яким налічує сотні і тисячі років), так що людина просто не встигає виробити достатню кількість інтеракцій з перцептивно сприйнятим об'єктом для достатньої специфікації й конвенціалізації так званих основних ознак.

На противагу статистичній метафорі пропозиціональної лінгвістики Л. Барсалу пропонує альтернативу – метафору моделі світу, яка забезпечує альтернативну онтологію для теорії концептуалізації та категоризації [2] і має перцептивний характер. Модель світу – це антропоцентрична система переконань людини про поточний стан світу. У моделі світу центральними онтологічними одиницями є живі й неживі об'єкти. Розуміння життя пов'язане з онтологічним розмежуванням світу на людей, тварин, рослини і неживу природу. Описуючі генетичні підстави такого розрізнення, Л. Телмі зазначає, що на рівні інстинкту дитина практично з моменту народження спостерігає і копіює манеру поведінки та культурні практики людей, а не тварин, тим більше, не неживих об'єктів у своєму оточенні [14, с. 379–380]. Дискретизація світу людей і виділення унікального об'єкта – матері – також закладені в програму виживання, тому, як видається, дитина генетично схильна і до виділення унікальних об'єктів (концептуальної унікалізації). Додамо, що експерименти Дж. Макнамари підтверджують, що логічні ресурси, необхідні для засвоєння ВН, настільки значні і об'ємні, що не можуть відноситись до зони вивченого, оскільки серед ментально здорових дітей зона неуспішності їх вивчення дорівнює нулю. Знання про те, як

розуміти і використовувати ВН, є тим, з чим дитина народжується, частиною його геному [11].

Метафора моделі світу змінює конфігурацію ментальної організації від статичної до всебічної динаміки й прив'язки до конкретного стану світу, населеного конкретними об'єктами. Тоді в центрі уваги моделі світу має бути не загальне таксономічне знання про абстрактні категорії, які важко застосувати до ВН, а ієрархічна система просторових фреймів, свого часу запропонована М. Мінскі [12] та певною мірою підтримана і представниками логіко-пропозиційної концептології (Р. Джекендофф), і перцептуалами (Р. Ленекер, Л. Телмі).

Л. Барсалу вважає, що система просторових фреймів ієрархічно представляє локації в світі, від найбільших районів (континенти й океани) до менших регіонів, рекурсивно в них включених (країни, регіони, міста, околиці, будинки, кімнати, ящики столу і т. д.). Знання про локації, значущі для кожної людини, багато в чому персоніфіковані, проте доведено, що в основі їх формування знаходиться загальна візуальна модальність людської перцепції, оброблена когнітивним механізмом рекурсії в ієрархічну модель, що має відповідний зміст. Додамо, що, на нашу думку, в соціально значущих позиціях цей зміст виражений в мові топонімами. Отже, топоніми, на відміну від антропонімів, утворюються на основі попередньої категоризації знання про унікалізовані об'єкти. Саме тому «синтаксично тверді горішки» є закономірністю, а не аномалією мови.

Відсутність на деяких рівнях ієрархії пропріального змісту (наприклад, на рівні шухляди столу, місця в кімнаті) пов'язана, на нашу думку, з відсутністю необхідних умов для його появи, виведених А. Гардінером [5, с. 37]. Це, по-перше, наявність в ментальному універсумі хоча б двох ідентичних в деякому відношенні об'єктів, а також наша дискурсивно обумовлена зацікавленість у виділенні одного з них. Л. Барсалу вважає, що ще багато що належить дізнатися про ці ієрархічні системи локацій, і в цьому сенсі аналіз пропріальних змістів як рекурсивно організованих ієрархій може дати ключ до розуміння суті їх концептуальної організації. Так, ми вважаємо, що в даному процесі дуже важливу роль відіграє діаграматична іконічність як на рівні ізоморфізму, так і мотивації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, попри привабливість пропозиціональних теорій знання та їх популярність в сучасній когнітології, основу нашої роботи складатиме перцептивна теорія знань. Додамо, що ми залишаємо пропозиціональні теорії частиною розгляду, оскільки, як свідчить даний параграф, часом їх змістовний бік задає належні критерії для критики або переосмислення в рамках перцептивних теорій знання.

Література

1. Витгенштейн Л. Философские исследования / Л. Витгенштейн // Языки как образ мира. – М. : ООО «Издательство АСТ» ; СПб. : terraFantastica, 2003. – С. 220 – 546.

2. Barsalou L. W. Deriving categories to achieve goals / L. W. Barsalou // The psychology of learning and motivation: Advances in research and theory / G. H. Bower (Ed.). – New York : Academic Press, 1991. – Vol. 27. – PP. 1 – 64.
3. Barsalou Lawrence W. Perceptual symbol systems / L. W. Barsalou // Behavioral and Brain Sciences. – 1999. – No. 22. – PP. 577 – 660.
4. Culicover Peter. Simpler Syntax / P. Culicover, R. Jackendoff. – Oxford University Press : Oxford, 2005. – 608 pp.
5. Gardiner Alan. The theory of proper names. A controversial essay / A. Gardiner ; Second edition. – London : Oxford University Press, 1957. – 76 pp.
6. Jackendoff Ray. Linguistic in Cognitive Sciences: The state of the art / R. Jackendoff // The Linguistic Review. – No. 24. – 2007. – Walter de Gruyter. – PP. 347 – 401.
7. Ray Jackendoff. Précis of Foundations of Language: Brain, Meaning, Grammar, Evolution / R. Jackendoff // Behavioral and Brain Sciences. – 2003. – No. 26. – PP. 651 – 665.
8. Jackendoff Ray S. Semantic Structures. (Current Studies in Linguistics Series; V. 18) // R. Jackendoff. – Cambridge MA : MIT Press, 1990. – xiv + 322 pp.
9. Johnson-Laird P. N. Mental Models in Cognitive Science / P. N. Johnson-Laird // Cognitive Science. – No. 4. – 1980. – PP. 71 – 115.
10. Langacker Ronald W. Cognitive grammar: A basic introduction / R. W. Langacker. – Oxford University Press, 2008. – 562 pp.
11. Macnamara John. Names for Things. A Study of Human Learning. Cambridge / J. Macnamara. – Mass. : The MIT Press, 1982. – xii, 275 pp.
12. Minsky M. A framework for representing knowledge / M. Minsky // The Psychology of Computer Vision / P. H. Winston (ed.). – New York : McGraw-Hill, 1975. – PP. 211 – 277.
13. Putnam Hilary. Representation and Reality / H. Putnam. – Cambridge, MA, Bradford Book : The MIT Press, 1988. – 166 pp.
14. Talmy Leonard. Toward a Cognitive Semantics / L. Talmy. – Cambridge, MA : MIT Press, 2003. – Volume 2. – Typology and Process in Concept Structuring. – viii+495+[1] pp.

Аннотация

Белицкая Е.Н. Онимное смыслообразование с точки зрения формальной структуры когниции

*В статье анализируются существующие в современной науке подходы к репрезентации языка как системы знания. В частности, рассматриваются пропозициональные и перцептивные интерпретации когнитивных репрезентаций, представленные концепциями Р. Джекендоффа и Л. Барсалу, как основы для семантического анализа собственных имен. На примере топонимных конструкций типа *Atlantic Ocean; the Bay of Fundy; Beaver Creek; Lake Michigan* доказывается методологическое преимущество перцептивных теорий знания над пропозициональными. В частности, метафора модели мира перцептивной теории знания как альтернатива*

статистической метафоры представлена как надежный методологический каркас для интерпретации семантики собственных имен.

Ключевые слова: собственное имя, когнитивная репрезентация, перцептивная теория знания, метафора модели мира.

Анотація

Беліцька Є.М. Онімне смислоутворення з погляду формальної структури когніції
В статті аналізуються існуючі в сучасній науці підходи до репрезентації мови як системи знання. Зокрема, розглядаються пропозиціональні та перцептивні інтерпретації когнітивних репрезентацій когнітивних репрезентацій, які представлені концепціями Р. Джекендоффа і Л. Барсалу як підґрунтя для семантичного аналізу власних назв. На прикладі топонімних конструкцій типу Atlantic Ocean; the Bay of Fundy; Beaver Creek; Lake Michigan доводиться методологічна перевага перцептивних теорій знання над пропозиціональними. Зокрема, метафора моделі світу перцептивної теорії знання як альтернатива статистичної метафори представлена як надійний методологічний каркас для інтерпретації семантики власних назв.

Ключові слова: власна назва, когнітивна репрезентация, перцептивна теорія знання, метафора моделі світу.

Abstract

Bielitska Y.M. Onymous meaning-building in terms of the formal structure of cognition
In cognitive science the language is a system of knowledge, which is stored in the memory of the speaker. Cognitive Revolution of the mid twentieth century raised the issue of the development of new approaches to the representation of this knowledge. The article analyzes the existing in modern science approaches to the representation of language as a system of knowledge. In particular, the propositional and perceptual representations of cognition is shown through the conceptions of R. Jackendoff and L. Barsalow as the basis for the semantic analysis of proper names.

The method of analysis of linguistic units in amodal and perceptual knowledge theories are fundamentally different. In particular, the perceptual theory of knowledge treats proper name as the result of sensory experience by the speaker of the form of the name (auditory modality) and the form of the individual (primarily through the visual perception), as well as mechanisms of proprioception and intraception. In amodal representational system a proper name has two different interpretations in perception and conception that are stored in two different brain areas of mental reality. This type of analysis represents a significant difficulty for proper names as it is inevitably linked with the notions of category, prototype, list of characteristics, which are hardly deductible. So far, attempts to describe anthroponym in these terms were unsuccessful, which, however, does not prevent researchers in cognitive onomastics from operating a modally oriented concepts of "onomastic category", "onomastic concept" and make a list of characteristics for anthroponym (appearance + nature + behavior + ...).

The analysis of such toponymic structures as Atlantic Ocean; the Bay of Fundy; Beaver Creek; Lake Michigan rove that the perceptual theory of knowledge has the methodological advantage over propositional. In particular, a metaphor of the world model in perceptual theory of knowledge as an alternative of statistical metaphor represents as a reliable methodological framework for the interpretation of the semantics of proper names.

The model of the world is an anthropocentric system of beliefs about the current state of the world. In this model the central ontological units are living and inanimate objects. So it contains a system of spatial frames which hierarchically represents locations of the world, from major regions (continents and oceans) to smaller regions, they included recursively (countries, regions, cities, neighborhoods, houses, apartments, drawers, etc.). Knowledge of locations is important for everyone, largely personified, but proved that their formation is based on the overall perception of the human visual modality treated with cognitive mechanism of recursion in a hierarchical model that has a corresponding meaning. We add that, in our opinion, in this socially significant content sare expressed in the language through place names. Consequently

place names, unlike anthroponyms, are formed on the basis of prior knowledge of categorization of the unique objects. That is why "syntactically hard nuts" are a pattern, not the anomaly of the language.

Key words: proper name, a cognitive representation, perceptual theory of knowledge, the metaphor of the model of the world.